

**MARIJANA
BIRTIĆ**

U prirodi stvari

**MARIJANA
BIRTIĆ**

U prirodi stvari

GLIPTOTEKA HAZU
GALERIJA I.
prosinac 2012.

U prirodi stvari ili *memento mori* (Zapis o novim slikama Marijane Birtić)

Prvo što nam upada u oči kada promatramo djela s nove izložbe Marijane Birtić to je oprečnost između čiste prirode i istrošenih predmeta koji su u nju bačeni. Čista priroda je, istina, ovdje vrlo relativan pojam, a mogli bismo je prepoznati u fragmentima pejzaža. Umjetnica, naime, prikazuje isječke iz šume u različita godišnja doba, ponekad s puteljcima, livadom u pozadini ili vodom u prednjem planu. Detaljnim opisom izabranoga motiva, te pažljivo odmjerenim rakursom kojim se promatra viđeni okoliš kao da se nastoji biti krajnje realističan, fotografski precizan. Prikazani detalji prirode nisu izabrani zbog nekih svojih posebnosti. Riječ je o gotovo slučajnim rezovima koji svoj izbor prije da duguju slučajnim uljezima koji su se tko zna kako našli u šumskome ambijentu. Ti uljezi koji remete prirodno stanje stvari, a ipak ulaze u žarište prizora, svojevrsan su antipod onome što sam nazvao čistom prirodom. Odbačeni i isluženi predmeti koji su se zatekli u šumskome pejzažu unose u njega nered, pa bi se ove slike lako moglo razumjeti kao neki oblik prosvjeda, upozorenja na zagađivanje prirode stvarima koje je u nju donio čovjek. Svoj novi ciklus slika Marijana Birtić nasloвила je „U prirodi stvari“, a što bi se moglo razumjeti i kao stvari bačene u prirodu, ostavljene u prirodi koje svojim smještajem remete njezin iskonski sklad.

Stvari koje ovdje zatječemo vrlo su banalne, mahom korištene i istrošene, a u novoj konstelaciji one ipak dobivaju posebnost koja njihovu banalnost oneobičava. To nije ništa originalno. Nađen, gotov i već korišten predmet postao je tijekom proteklih stotinu godina primamljivom građom iz koje je nastajala umjetnost – od dade do siromašne umjetnosti, od nadrealizma do svih mogućih recidiva nove umjetničke prakse. Pa ipak, predmeti koje Marijana Birtić prikazuje kao neku vrst antipoda čiste prirode u koju su bačeni, nose u sebi nešto što poznajemo od ranije. Riječ je o svojevrsnom otpadu, islužnim stvarima kojima je istrošena funkcionalna vrijednost. Ono, pak, što te stvari čini posebnima, jest količina memorije, bolje reći osobne mitologije kojoj nije tako jednostavno prepoznati značenje.

U iznimno poticajnoj knjizi *Un mondo usa e getta* (1994) Guido Viale govori o istrošenim stvarima i materiji, točnije otpadu koji u sebi nosi beskrajnu količinu informacija, i to informacija svih vrsta. Takve odbačene stvari i istrošena materija na najneposredniji način dokumentiraju običaje i oblike nečijeg ponašanja. Jedan drugi autor, a to je Giorgio Manganelli, govorio je o otpadu kao o jeziku. Treba, dakle, proniknuti u slojeve toga jezika da bismo ga razumjeli, prepoznali eksplicitna i još više ona njegova skrivena značenja.

Vratimo se, međutim, slikama Marijane Birtić. Odbačene stvari ovdje funkcioniraju kao signal koji upozorava kako na čovjekov negativan odnos prema prirodi, toliko i na prolaznost. Te me slike na neki način podsjećaju na nizozemske mrtve prirode iz 17. stoljeća i to upravo zbog nekog oblika didaktičnosti koja je u njih upisana. *Memento mori* osnovni je sadržaj starih nizozemskih slika koje žanrovski određujemo kao mrtve prirode, a slično se upozorenje lako čita i na slikama suvremene hrvatske slikarice. Predmeti koji su bačeni u čisti šumski krajolik imaju svoje skrivene povijesti, ali i dobru mjeru remetilačke snage koja prirodu čini tuđom i dalekom.

U jednom ranijem ciklusu slika nazvanom „Olovni snovi“ (2006) Marijana Birtić također je kao motiv uzimala odbačene i istrošene stvari, banalne predmete koji su iznenada postali otpad. U tim je djelima težište bilo u isticanju golotinje prikazanih isluženih stvari. U novim djelima, međutim, slikarica moment istrošenosti stvari suprotstavlja ljepoti čiste prirode. Da nema tih uljeza u prizorima iz ciklusa „U prirodi stvari“ ove bismo slike mogli lako razumjeti kao pejzaže pune ljupkosti i zavodljivosti. Taj aspekt je istaknut pažljivo biranim bojama, rasporedom i oblicima naslikanog raslinja, nastojanjem da se slika ispuni finim štimungom koji u promatrača pobuđuje ugodu. Inverzija svega toga jesu stvari bačene u prirodu, čime se dojam ugode izvrće u *memento mori*.

Zvonko Maković

Bez budućnosti, 2012.
Ulje na platnu
140x150 cm

Meditacija, 2011.
Ulje na platnu
140x150 cm

Jesen, 2012.
Ulje na platnu
150x200 cm

Veliko čiščenje, 2011.
Akril na platnu
140x150 cm

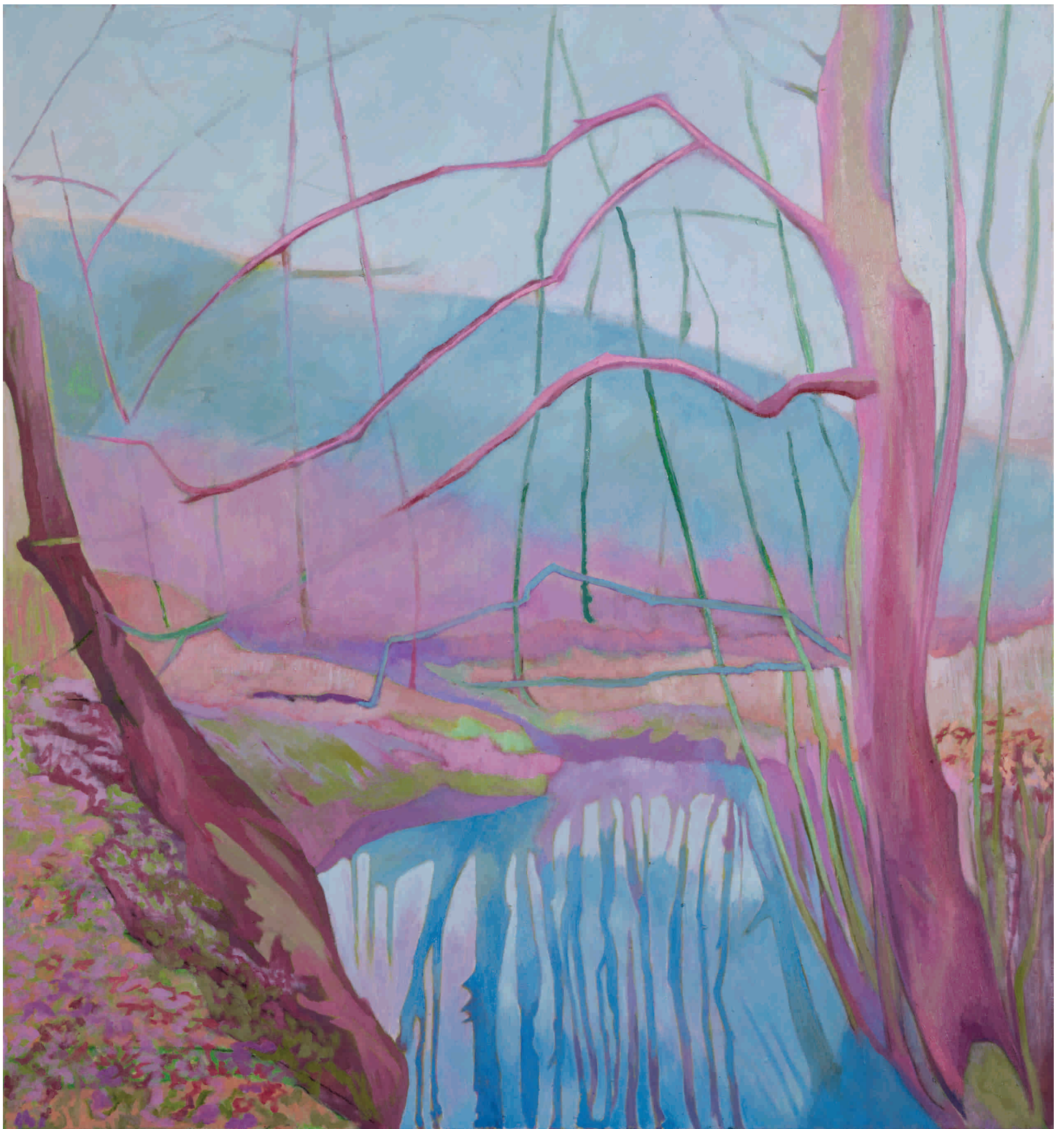
Kad se priroda budi, 2012.
Ulje na platnu
140x150 cm

Na kraju, 2012.
Akril na platnu
150x140 cm

Šumski prizor, 2012.
Akril na platnu
150x200 cm

Svladavanje prepreke, 2012.
Ulje na platnu
140x150 cm

Na rubu šume, 2012.
Akryl na platnu
150x200 cm

U sjeni, 2012.
Ulje na platnu
140x150 cm

Bez naziva, 2012.
Akril na platnu
150x200 cm

Studení, 2012.
Ulje na platnu
140x150 cm

Ljeto, 2012.
Akril na platnu
150x200 cm

Šuškanje 2, 2012.
Ulje na platnu
140x150 cm

Šuškanje, 2012.
Akril na platnu
140x150 cm

Veljača, 2012.
Akril na platnu
150x200 cm

Proljeće, 2012.
Akril na platnu
150x200 cm

Mimikrija, 2012.
Akрил na platnu
140x150 cm

POPIS SAMOSTALNIH IZLOŽBI

2012. Izložba U PRIRODI STVARI, Gliptoteka HAZU, Zagreb, autor predgovora Zvonko Maković
2011. IZLOŽBA, Galerija Buljat, Zagreb, autorica predgovora Iva Körbler
2006. Izložba OLOVNI SNOVI, Izložbeni salon Izidor Kršnjavi, Zagreb, autorica predgovora Leonida Kovač
2004. Izložba METALLICA, Galerija Karas, Zagreb, autor predgovora Mladen Lučić
2000. Izložba CRNA KUTIJA, Galerija PM, Zagreb, autor predgovora Antun Maračić
1999. Izložba RASUTA NAPETOST, Galerija Gradska, Zagreb, autor predgovora Mlade Lučić
1998. SAMOSTALNA IZLOŽBA, Galerija Narodnog sveučilišta, Poreč, autor predgovora Zvonko Maković
1995. Izložba BIRTIĆ RADIĆ KOVAČ, Galerija Arteria, Zagreb
1994. Izložba PROCES, Galerija Studentskog centra, Zagreb, autorica predgovora Lilijana Domić
1992. Izložba POLJE, Studio Galerije Forum, Zagreb, autor predgovora Mladen Lučić
1989. Samostalna izložba, Galerija Vladimir Nazor, Zagreb, autor predgovora Feđa Vukić

RADOVI POSTAVLJENI U JAVNIM PROSTORIMA

1994. Skulptura TRON izvedena u metalnom limu i postavljena ispred upravne zgrade Tvornice Janko Gredelj, Zagreb
2000. TJERANJE TUGE, rad izveden u bračkom kamenu te postavljen u Bolu na Braču

ŽIVOTOPIS

Marijana Birtić rođena je u Gelsenkirchenu u SR Njemačkoj. Maturirala je na odjelu slikarstva u Školi primijenjene umjetnosti i dizajna u Zagrebu, a 1989. godine diplomirala na Akademiji likovnih umjetnosti, također u Zagrebu. Samostalno je izlagala više puta te je također sudjelovala na mnogobrojnim skupnim izložbama. Usporedno se bavi pedagoškim radom i dizajnom. U Školi primijenjene umjetnosti i dizajna predaje *Crtanje i slikanje*. Autorica je nekoliko naslovnica knjiga te dizajna žute kasice Raiffeisen banke.

Adresa : Mesnička 11, Zagreb

E mail: marijanabirtic@net.hr

Nakladnik
Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
Gliptoteka

Za nakladnika
akademik Pavao Rudan
glavni tajnik

Glavni urednik
akademik Boris Magaš
tajnik Razreda za likovne umjetnosti

Odgovorni urednik
akademik Đuro Seder
voditelj Gliptoteke

Urednica
Ariana Kralj,
upraviteljica Gliptoteke

Autor predgovora
prof. dr. sc. Zvonko Maković, član suradnik HAZU

Likovni postav
Marijana Birtić
Zvonko Maković

Fotografija
Boris Berc

Lektor
dr. sc. Matea Birtić

Grafičko oblikovanje kataloga, pozivnice, plakata i priprema
Vlasta Pirnat, Ekolibri d. o.o.

Tisak
Tiskara Zelina d.d.

Naklada
300 komada

Gliptoteka HAZU /Galerija I./
prosinac 2012.

Financijska potpora
Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport grada Zagreba

ISBN 978-953-154-167-1

Cijena kn 30,00